Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (τμήμα μείζονος συνθέσεως)

της 2ας Δεκεμβρίου 2014*

«Προδικαστική παραπομπή — Χώρος ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης — Οδηγία 2004/83/ΕΚ — Ελάχιστες απαιτήσεις για τη χορήγηση του καθεστώτος του πρόσφυγα ή του καθεστώτος επικουρικής προστασίας — Άρθρο 4 — Αξιολόγηση των γεγονότων και περιστάσεων — Προϋποθέσεις εκτιμήσεως — Αποδοχή ορισμένων αποδεικτικών στοιχείων — Έκταση των εξουσιών των αρμόδιων εθνικών αρχών — Φόβος διώξεως λόγω του γενετήσιου προσανατολισμού — Διαφορές μεταξύ, αφενός, των περιορισμών που αφορούν την αξιολόγηση των δηλώσεων και των εγγράφων ή λοιπών αποδείξεων σχετικά με τον προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό του αιτούντος άσυλο και, αφετέρου, των περιορισμών που εφαρμόζονται στην εξακρίβωση των ίδιων στοιχείων σχετικά με λοιπούς λόγους διώξεως — Οδηγία 2005/85/ΕΚ — Ελάχιστες προδιαγραφές για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος του πρόσφυγα στα κράτη μέλη — Άρθρο 13 — Προϋποθέσεις της προσωπικής συνεντεύξεως — Χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης — Άρθρο 1 — Ανθρώπινη αξιοπρέπεια — Άρθρο 7 — Σεβασμός της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής»

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-148/13 έως C-150/13,

με αντικείμενο αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Raad van State (Κάτω Χώρες) με αποφάσεις της 20ής Μαρτίου 2013, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 25 Μαρτίου 2013, στο πλαίσιο των δικών

A (C-148/13),

B (C-149/13),

C (C-150/13)

κατά

Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,

παρισταμένης της:

Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τμήμα μείζονος συνθέσεως),

συγκείμενο από τους B. Σκουρή, Πρόεδρο, K. Lenaerts, αντιπρόεδρο, A. Tizzano, L. Bay Larsen (εισηγητή), T. von Danwitz, A. Ó Caoimh και J.-C. Bonichot, προέδρους τμήματος, A. Borg Barthet, J. Malenovský, E. Levits, E. Jarašiūnas, C. G. Fernlund και J. L. da Cruz Vilaça, δικαστές,

γενική εισαγγελέας: E. Sharpston

* Γλώσσα διαδικασίας: η ολλανδική.

γραμματέας: M. Ferreira, κύρια υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 25ης Φεβρουαρίου 2014,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

— ο A, εκπροσωπούμενος από τον N. C. Blomjous, advocaat,

— ο B, εκπροσωπούμενος από τον C. Chen, advocaat,

— η Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR), εκπροσωπούμενη από την P. Moreau, επικουρούμενη από τη Μ.-Ε. Δημητρίου, QC,

— η Ολλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις C. Schillemans, M. Bulterman και B. Koopman,

— η Βελγική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τις M. Jacobs και C. Pochet,

— η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους M. Smolek και J. Vláčil,

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον T. Henze και την A. Wiedmann,

— η Ελληνική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τη Μ. Μιχελογιαννάκη,

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους D. Colas και S. Menez,

— η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τη Μ. Κοντού-Durande και τον R. Troosters,

αφού άκουσε τη γενική εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις της κατά τη συνεδρίαση της 17ης Ιουλίου 2014,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Οι αιτήσεις προδικαστικής αποφάσεως αφορούν την ερμηνεία του άρθρου 4 της οδηγίας 2004/83/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους (ΕΕ L 304, σ. 12, και διορθωτικά ΕΕ 2005, L 204, σ. 24, και ΕΕ 2011, L 278, σ. 13), καθώς και των άρθρων 3 και 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: Χάρτης).

2 Οι αιτήσεις αυτές υποβλήθηκαν στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ, αφενός, των A, B και C, υπηκόων τρίτων χωρών, και, αφετέρου, του Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie (Υφυπουργού Ασφάλειας και Δικαιοσύνης, στο εξής: Staatssecretaris) σχετικά με την απόρριψη των αιτήσεων που είχαν υποβάλει οι πρώτοι ζητώντας να τους χορηγηθεί προσωρινή άδεια διαμονής (άσυλο) στις Κάτω Χώρες.

Το νομικό πλαίσιο

Το διεθνές δίκαιο

3 Βάσει του άρθρου 1, τμήμα Α, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, της Συμβάσεως της Γενεύης, περί του καθεστώτος των προσφύγων, η οποία υπογράφηκε στη Γενεύη στις 28 Ιουλίου 1951 και τέθηκε σε ισχύ στις 22 Απριλίου 1954 [*Recueil des traités des Nations unies*, τόμος 189, σ. 150, αριθ. 2545 (1954), στο εξής: Σύμβαση της Γενεύης], όπως συμπληρώθηκε με το Πρωτόκολλο σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων, το οποίο συνάφθηκε στη Νέα Υόρκη στις 31 Ιανουαρίου 1967 και τέθηκε σε ισχύ στις 4 Οκτωβρίου 1967, ο όρος «[πρόσφυγας]» εφαρμόζεται επί «[π]αντός προσώπου όπερ συνεπεία δεδικαιολογημένου φόβου διώξεως λόγω φυλής, θρησκείας, εθνικότητος, κοινωνικής [ομάδος] ή πολιτικών πεποιθήσεων ευρίσκεται εκτός της χώρας της οποίας έχει την υπηκοότητα και δεν δύναται ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να απολαύη της προστασίας της χώρας ταύτης, ή εάν μη έχον υπηκοότητα τινά και ευρισκόμενον εκτός της χώρας της προηγουμένης συνήθους αυτού διαμονής, δεν δύναται ή, λόγω του φόβου τούτου, δεν επιθυμεί να επιστρέψη εις ταύτην [...]».

Το δίκαιο της Ένωσης

Η οδηγία 2004/83

4 Κατά την αιτιολογική σκέψη 3 της οδηγίας 2004/83, η Σύμβαση της Γενεύης αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του διεθνούς νομικού καθεστώτος για την προστασία των προσφύγων.

5 Η αιτιολογική σκέψη 10 της εν λόγω οδηγίας έχει ως εξής:

«Η παρούσα οδηγία σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και συνάδει με τις αρχές που αναγνωρίζονται, ιδίως, στον [Χάρτη]. Ειδικότερα, η παρούσα οδηγία σκοπεί να διασφαλίσει τον πλήρη σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και του δικαιώματος ασύλου των αιτούντων άσυλο και των μελών της οικογενείας τους που τους συνοδεύουν.»

6 Η αιτιολογική σκέψη 16 της ίδιας οδηγίας ορίζει ότι είναι σκόπιμη η θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για τον ορισμό και το περιεχόμενο του καθεστώτος πρόσφυγα, ούτως ώστε οι αρμόδιοι εθνικοί φορείς των κρατών μελών να καθοδηγούνται κατά την εφαρμογή της Συμβάσεως της Γενεύης.

7 Κατά την αιτιολογική σκέψη 17 της οδηγίας 2004/83, είναι αναγκαίο να θεσπισθούν κοινά κριτήρια για την αναγνώριση των αιτούντων άσυλο ως προσφύγων κατά την έννοια του άρθρου 1 της Συμβάσεως της Γενεύης.

8 Το άρθρο 2 της ίδιας οδηγίας ορίζει ότι, για τους σκοπούς της οδηγίας αυτής, νοείται ως:

«[...]

γ) “πρόσφυγας”, ο υπήκοος τρίτης χώρας ο οποίος, συνεπεία βάσιμου φόβου διώξεως λόγω φυλής, θρησκείας, ιθαγένειας, πολιτικών πεποιθήσεων ή συμμετοχής σε ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα, ευρίσκεται εκτός της χώρας της ιθαγένειάς του και δεν είναι σε θέση ή, λόγω του φόβου αυτού, δεν επιθυμεί να θέσει εαυτόν υπό την προστασία της εν λόγω χώρας [...]

[...]».

9 Το άρθρο 4 της οδηγίας 2004/83, το οποίο περιλαμβάνεται στο κεφάλαιο II της εν λόγω οδηγίας που επιγράφεται «Αξιολόγηση των αιτήσεων διεθνούς προστασίας», προβλέπει τους όρους αξιολογήσεως των γεγονότων και περιστάσεων και έχει ως ακολούθως:

«1. Τα κράτη μέλη μπορούν να κρίνουν ότι εναπόκειται στον αιτούντα να υποβάλει το συντομότερο δυνατόν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της αίτησης διεθνούς προστασίας. Αποτελεί καθήκον των κρατών μελών να αξιολογούν, σε συνεργασία με τον αιτούντα, τα συναφή στοιχεία της αίτησής του.

2. Τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 στοιχεία συνίστανται σε δηλώσεις του αιτούντος και σε όλα τα έγγραφα που έχει ο αιτών στη διάθεσή του σχετικά με την ηλικία του, το προσωπικό του ιστορικό καθώς και το ιστορικό των οικείων συγγενών του, την ταυτότητα, την (τις) ιθαγένεια(-ες), τη (τις) χώρα(-ες) και το (τα) μέρος(-η) προηγούμενης διαμονής του, προηγούμενες αιτήσεις ασύλου, τα δρομολόγια που ακολούθησε, το δελτίο ταυτότητας και τα ταξιδιωτικά του έγγραφα και τους λόγους για τους οποίους ζητεί διεθνή προστασία.

3. Η αξιολόγηση της αίτησης διεθνούς προστασίας θα πρέπει να γίνεται σε εξατομικευμένη βάση και να περιλαμβάνει τη συνεκτίμηση:

α) όλων των συναφών στοιχείων που σχετίζονται με τη χώρα καταγωγής κατά τον χρόνο λήψης απόφασης σχετικά με την αίτηση, συμπεριλαμβανομένων των νόμων και των κανονισμών στη χώρα καταγωγής και του τρόπου εφαρμογής τους·

β) των συναφών δηλώσεων και εγγράφων που υπέβαλε ο αιτών, συμπεριλαμβανομένων στοιχείων σχετικά με το εάν ο αιτών έχει ήδη ή ενδέχεται να υποστεί δίωξη ή σοβαρή βλάβη·

γ) την ατομική κατάσταση και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων όπως το προσωπικό ιστορικό, το φύλο και η ηλικία, ούτως ώστε να εκτιμηθεί εάν, βάσει των προσωπικών περιστάσεων του αιτούντος, οι πράξεις στις οποίες έχει ήδη ή θα μπορούσε να εκτεθεί ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη·

δ) εάν οι δραστηριότητες του αιτούντος από τότε που εγκατέλειψε τη χώρα καταγωγής του ανελήφθησαν με αποκλειστικό ή κύριο σκοπό τη δημιουργία των απαραίτητων συνθηκών για την υποβολή αίτησης διεθνούς προστασίας, ούτως ώστε να εκτιμηθεί εάν ο ενδιαφερόμενος θα εκτεθεί, συνεπεία των δραστηριοτήτων αυτών, σε δίωξη ή σοβαρή βλάβη σε περίπτωση επιστροφής του στην εν λόγω χώρα·

ε) εάν θα ήταν εύλογο να αναμένεται ότι ο αιτών θα θέσει εαυτόν υπό την προστασία άλλης χώρας την ιθαγένεια της οποίας θα μπορούσε να διεκδικήσει.

[...]

5. Οσάκις τα κράτη μέλη εφαρμόζουν την αρχή σύμφωνα με την οποία εναπόκειται στον αιτούντα να τεκμηριώσει την αίτηση παροχής διεθνούς προστασίας και οσάκις ορισμένες πτυχές των δηλώσεων του αιτούντος δεν τεκμηριώνονται με έγγραφα ή άλλες αποδείξεις, οι πτυχές αυτές δεν χρειάζονται επιβεβαίωση, όταν πληρούνται οι ακόλουθοι όροι:

α) ο αιτών έχει καταβάλει πραγματική προσπάθεια να τεκμηριώσει την αίτησή του·

β) έχουν υποβληθεί όλα τα συναφή στοιχεία τα οποία έχει ο αιτών στη διάθεσή του και έχει δοθεί ικανοποιητική εξήγηση για την τυχόν έλλειψη άλλων λυσιτελών στοιχείων·

γ) οι δηλώσεις του αιτούντος θεωρούνται συνεπείς και ευλογοφανείς και δεν έρχονται σε αντίθεση με διαθέσιμα ειδικά και γενικά στοιχεία που αφορούν την περίπτωσή του·

δ) ο αιτών αιτήθηκε την παροχή διεθνούς προστασίας το νωρίτερο δυνατόν, εκτός εάν αποδείξει ότι υπήρχε σοβαρός λόγος που τον εμπόδισε να το πράξει· [και]

ε) η γενική αξιοπιστία του αιτούντος είναι αποδεδειγμένη.»

10 Το άρθρο 10 της οδηγίας 2004/83, το οποίο επιγράφεται «Λόγοι δίωξης», ορίζει τα εξής:

«1. Κατά την αξιολόγηση των λόγων της δίωξης, τα κράτη μέλη λαμβάνουν υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

[...]

δ) η ομάδα θεωρείται ως ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα όταν, μεταξύ άλλων:

— τα μέλη της ομάδας αυτής έχουν κοινά εγγενή χαρακτηριστικά ή κοινό ιστορικό παρελθόν το οποίο δεν μπορεί να μεταβληθεί ή έχουν από κοινού χαρακτηριστικά ή πεποιθήσεις τόσο θεμελιώδους σημασίας για την ταυτότητα ή τη συνείδηση ώστε ένα πρόσωπο να μην πρέπει να αναγκάζεται να τις αποκηρύξει και

— η ομάδα έχει ιδιαίτερη ταυτότητα στην οικεία χώρα, διότι γίνεται αντιληπτή ως διαφορετική ομάδα από τον περιβάλλοντα κοινωνικό χώρο.

Ανάλογα με τις συνθήκες που επικρατούν στη χώρα καταγωγής μια ιδιαίτερη κοινωνική ομάδα μπορεί να περιλαμβάνει ομάδα που βασίζεται στο κοινό χαρακτηριστικό του γενετήσιου προσανατολισμού. Ο γενετήσιος προσανατολισμός δεν μπορεί να νοηθεί ως περιλαμβάνων πράξεις θεωρούμενες αξιόποινες κατά το εθνικό δίκαιο των κρατών μελών. [...]

[...]»

Η οδηγία 2005/85/ΕΚ

11 Η οδηγία 2005/85/ΕΚ του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2005, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα (ΕΕ L 326, σ. 13, και διορθωτικό ΕΕ 2006, L 236, σ. 36), επισημαίνει με την αιτιολογική σκέψη της 8 ότι σέβεται τα θεμελιώδη δικαιώματα και συνάδει με τις αρχές που αναγνωρίζονται, ιδίως, στον Χάρτη.

12 Το άρθρο 13 της οδηγίας 2005/85, το οποίο διευκρινίζει τις προϋποθέσεις της προσωπικής συνεντεύξεως, ορίζει στην παράγραφό του 3 τα κατωτέρω:

«Τα κράτη μέλη λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για να εξασφαλίζουν ότι οι προσωπικές συνεντεύξεις διεξάγονται σε συνθήκες που επιτρέπουν στους αιτούντες να εκθέσουν διεξοδικά τους λόγους των αιτήσεών τους. Για αυτό το σκοπό, τα κράτη μέλη:

α) μεριμνούν ώστε το πρόσωπο που διεξάγει τη συνέντευξη να διαθέτει τα κατάλληλα προσόντα για να συνεκτιμήσει τις προσωπικές ή γενικές συνθήκες που περιβάλλουν την αίτηση, συμπεριλαμβανομένης της πολιτιστικής καταγωγής ή της ευαισθησίας του αιτούντος, στο μέτρο που είναι δυνατόν [...]

[...]».

Το ολλανδικό δίκαιο

13 Οι κρίσιμοι εν προκειμένω εθνικοί κανόνες περιέχονται στο άρθρο 31 του νόμου του 2000 για τους αλλοδαπούς (Vreemdelingenwet 2000), στο άρθρο 3.111 του διατάγματος του 2000 για τους αλλοδαπούς (Vreemdelingenbesluit 2000) και στο άρθρο 3.35 της κανονιστικής πράξεως του 2000 για τους αλλοδαπούς (Voorschrift Vreemdelingen 2000).

14 Οι ανωτέρω διατάξεις εξειδικεύτηκαν με τις παραγράφους C2/2.1, C2/2.1.1 και C14/2.1 έως C14/2.4 της εγκυκλίου του 2000 για τους αλλοδαπούς (Vreemdelingencirculaire 2000).

15 Κατά το άρθρο 31, παράγραφος 1, του νόμου του 2000 για τους αλλοδαπούς, ερμηνευόμενο σε συνδυασμό με το άρθρο 3.111, παράγραφος 1, του διατάγματος του 2000 για τους αλλοδαπούς, ο αιτών φέρει το βάρος να αποδείξει το βάσιμο των λόγων για τους οποίους ζητείται η χορήγηση άδειας προσωρινής διαμονής (ασύλου) και υποχρεούται να παράσχει αυτοβούλως όλα τα κρίσιμα στοιχεία προκειμένου να καταστεί εφικτό στην αρμόδια αρχή να αποφανθεί σχετικώς. Το νόμω βάσιμο της χορηγήσεως τέτοιας άδειας εκτιμάται από τον Staatssecretaris.

16 Κατά το άρθρο 3.111, παράγραφος 1, του διατάγματος του 2000 για τους αλλοδαπούς, όταν ο αιτών ζητεί τη χορήγηση άδειας διαμονής δυνάμει του άρθρου 28 του νόμου του 2000 για τους αλλοδαπούς, το πρόσωπο αυτό παρέχει όλα τα στοιχεία, περιλαμβανομένων των κρίσιμων εγγράφων, βάσει των οποίων ο Staatssecretaris δύναται να εκτιμήσει, σε συνεργασία με τον ενδιαφερόμενο αιτούντα άσυλο, κατά πόσον συντρέχει νόμιμος λόγος για τη χορήγηση της οικείας άδειας.

17 Κατά την παράγραφο C14/2.1 της εγκυκλίου του 2000 για τους αλλοδαπούς, η εκτίμηση της αξιοπιστίας των δηλώσεων των αιτούντων άσυλο αφορά τα γεγονότα και τις περιστάσεις που επικαλείται ο ενδιαφερόμενος. Τα εν λόγω πραγματικά περιστατικά συνίστανται στα στοιχεία τα σχετικά με το πρόσωπο του οικείου αιτούντος, μεταξύ των οποίων καταλέγεται και ο γενετήσιος προσανατολισμός.

18 Κατά την παράγραφο C14/2.2 της εν λόγω εγκυκλίου, ο αιτών άσυλο οφείλει να λέει την αλήθεια και να συνεργάζεται σε πνεύμα απόλυτης συνεργασίας με σκοπό την πληρέστερη δυνατή διαπίστωση του συνόλου των πραγματικών περιστατικών. Πρέπει να ενημερώνει το συντομότερο δυνατόν τις υπηρεσίες μεταναστεύσεως και πολιτογραφήσεως σχετικά με όλα τα κρίσιμα για τη διεκπεραίωση της αιτήσεώς του γεγονότα και πραγματικά περιστατικά.

19 Κατά την παράγραφο C14/2.3 της εν λόγω εγκυκλίου, η αναξιοπιστία μέρους των δηλώσεων του αιτούντος άσυλο δεν αποκλείεται να επηρεάζει και την αξιοπιστία των λοιπών μερών των δηλώσεων του τελευταίου.

20 Κατά την παράγραφο C14/2.4 της ίδιας εγκυκλίου, αρκεί καταρχήν οι δηλώσεις του αιτούντος άσυλο να είναι ευλογοφανείς. Προς τούτο, αναμένεται από αυτόν να προσκομίζει έγγραφα προς στήριξη της αιτήσεώς του. Εντούτοις, για την εκτίμηση των δηλώσεων τις οποίες προσκόμισε ο αιτών προς στήριξη της αιτήσεώς του, το κρίσιμο ζήτημα δεν έγκειται στο κατά πόσον είναι δυνατόν να αποδειχθεί ότι οι κρίσιμες δηλώσεις είναι αληθείς και σε ποιον βαθμό. Συγκεκριμένα, σε πολλές περιπτώσεις αποδεικνύεται ότι οι αιτούντες άσυλο δεν είναι σε θέση να τεκμηριώσουν τις δηλώσεις τους και ότι δεν μπορεί ευλόγως να απαιτείται από αυτούς να προσκομίζουν πειστικά αποδεικτικά στοιχεία προς στήριξη της αφηγήσεως που περιέχει η αντίστοιχη αίτησή τους.

21 Ο Staatssecretaris δύναται να θεωρήσει αξιόπιστες τις δηλώσεις δυνάμει του άρθρου 3.35, παράγραφος 3, της κανονιστικής πράξεως του 2000 για τους αλλοδαπούς και, ως εκ τούτου, να μην απαιτήσει επιβεβαίωσή τους, εφόσον η γενική αξιοπιστία του αιτούντος είναι αποδεδειγμένη.

Οι διαφορές στις κύριες δίκες και το προδικαστικό ερώτημα

22 Οι A, B και C, υπήκοοι τρίτων χωρών, υπέβαλαν ο καθένας αίτηση χορηγήσεως προσωρινής άδειας διαμονής (ασύλου) στις Κάτω Χώρες. Προς στήριξη των αιτήσεων αυτών, οι ενδιαφερόμενοι επικαλέστηκαν φόβο διώξεως στις αντίστοιχες χώρες καταγωγής τους λόγω, μεταξύ άλλων, της ομοφυλοφιλίας τους.

23 Η πρώτη αίτηση ασύλου που υπέβαλε ο A απορρίφθηκε από τον Staatssecretaris ως αναξιόπιστη.

24 Ο A δεν αμφισβήτησε την εν λόγω πρώτη απορριπτική απόφαση και κατέθεσε δεύτερη αίτηση ασύλου δηλώνοντας διατεθειμένος να υποβληθεί σε «τεστ» για να αποδείξει την ομοφυλοφιλία του ή να προβεί σε ομοφυλοφιλική πράξη προκειμένου να αποδείξει την αλήθεια των δηλώσεών του περί του γενετήσιου προσανατολισμού του.

25 Με απόφαση της 12ης Ιουλίου 2011, ο Staatssecretaris απέρριψε τη δεύτερη αίτηση του A με το σκεπτικό ότι η αξιοπιστία της δηλώσεως σχετικά με τον προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό του αιτούντος εξακολουθεί να μη θεωρείται αποδεδειγμένη. Ο Staatssecretaris διαπίστωσε ότι δεν νοείται η κρίσιμη εν προκειμένω εκτίμηση να στηρίζεται μόνο στον προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό του αιτούντος και να μην αξιολογείται έστω και κατά το ελάχιστο η αξιοπιστία της σχετικής δηλώσεως.

26 Την 1η Αυγούστου 2012, ο Staatssecretaris απέρριψε την αίτηση του B με το σκεπτικό ότι οι δηλώσεις του σχετικά με την ομοφυλοφιλία του είναι αόριστες, συνοπτικές και αναξιόπιστες. Επιπλέον, κατά τον Staatssecretaris, δεδομένου ότι ο B κατάγεται από χώρα όπου η ομοφυλοφιλία γενικώς δεν γίνεται αποδεκτή, ο ενδιαφερόμενος όφειλε να περιγράψει λεπτομερέστερα τον συναισθηματικό του κόσμο και την ψυχολογική διαδικασία όσον αφορά τον γενετήσιο προσανατολισμό του.

27 Ο C υπέβαλε πρώτη αίτηση ασύλου για άλλους λόγους πλην της διώξεως λόγω της ομοφυλοφιλίας του, η οποία απορρίφθηκε από τον Staatssecretaris.

28 Ο C δεν αμφισβήτησε την εν λόγω πρώτη απορριπτική απόφαση και υπέβαλε δεύτερη αίτηση ασύλου στηριζόμενη, αυτή τη φορά, σε φόβο διώξεως στη χώρα καταγωγής του λόγω της ομοφυλοφιλίας του. Στο πλαίσιο της δεύτερης αυτής αιτήσεως, ο C υποστήριξε ότι μόνο μετά την αναχώρησή του από τη χώρα καταγωγής του μπόρεσε να αναγνωρίσει την ομοφυλοφιλική του έλξη. Προς στήριξη της αιτήσεώς του, ο C προσκόμισε επίσης ενώπιον των αρμόδιων για την εξέταση της εν λόγω αιτήσεως αρχών βιντεοσκοπημένες λήψεις ερωτικής του συνευρέσεως με πρόσωπο του ίδιου φύλου.

29 Με απόφαση της 8ης Οκτωβρίου 2012, ο Staatssecretaris απέρριψε την αίτηση ασύλου του C με το σκεπτικό ότι οι δηλώσεις του τελευταίου ως προς την ομοφυλοφιλία του είναι αναξιόπιστες. Ο Staatssecretaris έκρινε ότι ο C όφειλε να έχει επικαλεστεί τον προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό του και στο πλαίσιο της πρώτης αιτήσεως ασύλου, ότι δεν παρέσχε σαφείς διευκρινίσεις ως προς τη συνειδητοποίηση των ομοφυλοφιλικών του αισθημάτων και ότι δεν ήταν σε θέση να δώσει πληροφορίες για ολλανδικές οργανώσεις προαγωγής των δικαιωμάτων των ομοφυλοφίλων.

30 Κατόπιν της απορρίψεως των αιτήσεών τους για τη χορήγηση προσωρινής άδειας παραμονής (ασύλου), οι A, B και C άσκησαν ο καθένας προσφυγή κατά της αντίστοιχης απορριπτικής αποφάσεως ενώπιον του Rechtbank's-Gravenhage.

31 Με αποφάσεις της 9ης Σεπτεμβρίου 2011 και της 30ής Οκτωβρίου 2012, το Rechtbank's-Gravenhage απέρριψε αντιστοίχως τις προσφυγές των A και C ως αβάσιμες. Το δικαστήριο αυτό έκρινε, αφενός, ότι ο A και ο C όφειλαν, με το αντίστοιχο δικόγραφο της προσφυγής, να έχουν στραφεί κατά των

πρώτων απορριπτικών αποφάσεων του Staatssecretaris και, αφετέρου, ότι δεν απέδειξαν, στο πλαίσιο της δεύτερης διαδικασίας χορηγήσεως ασύλου, την αξιοπιστία των δηλώσεών τους περί του προβαλλόμενου γενετήσιου προσανατολισμού τους.

32 Με απόφαση της 23ης Αυγούστου 2012, απορρίφθηκε και η προσφυγή που άσκησε ο B κατά της απορριπτικής αποφάσεως του Staatssecretaris. Το Rechtbank's-Gravenhage έκρινε ότι ο Staatssecretaris ευλόγως έκρινε αναξιόπιστες τις δηλώσεις του B όσον αφορά την ομοφυλοφιλία του.

33 Οι A, B, και C άσκησαν αναίρεση κατά των ανωτέρω αποφάσεων ενώπιον του Raad van State.

34 Στο πλαίσιο των εν λόγω αναιρετικών διαδικασιών, οι A, B και C υποστηρίζουν, μεταξύ άλλων, ότι, δεδομένου ότι η εξακρίβωση του γενετήσιου προσανατολισμού των αιτούντων άσυλο είναι αντικειμενικώς αδύνατη, οι υπεύθυνες για την εξέταση αιτήσεως ασύλου αρχές πρέπει να στηρίζουν τις αποφάσεις τους αποκλειστικά και μόνο στη δήλωση των ενδιαφερόμενων ως προς τον εν λόγω προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό.

35 Σύμφωνα όμως με τους αναιρεσείοντες των κύριων δικών, στο πλαίσιο αξιολογήσεως της αξιοπιστίας των δηλώσεων στις οποίες προβαίνουν οι αιτούντες άσυλο, οι αρμόδιες αρχές θέτουν ερωτήσεις σχετικές με τον εν λόγω προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό οι οποίες ενδέχεται να προσβάλουν, μεταξύ άλλων, τα δικαιώματα του αιτούντος στον σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας και της ιδιωτικής ζωής, μη λαμβάνοντας επιπλέον υπόψη τη δυσφορία που ενδέχεται να αισθάνεται αυτός κατά τις συνεντεύξεις καθώς και το γεγονός ότι το πρόσωπο αυτό μπορεί να κωλύεται να μιλήσει ανοιχτά για τον προσανατολισμό του αυτόν λόγω πολιτισμικών φραγμών. Επιπλέον, το γεγονός ότι ο Staatssecretaris θεωρεί αναξιόπιστες τις αφηγήσεις των αιτούντων άσυλο δεν πρέπει να συνεπάγεται την εξαγωγή του ίδιου συμπεράσματος ως προς την αξιοπιστία του ίδιου του γενετήσιου προσανατολισμού.

36 Ο Staatssecretaris επισημαίνει ότι ούτε από την οδηγία 2004/83 ούτε από τον Χάρτη προκύπτει ότι το μοναδικό στοιχείο στο οποίο πρέπει να στηριχθούν οι αποφάσεις επί των αντιστοίχων αιτήσεων ασύλου είναι οι δηλώσεις των αιτούντων σχετικά με τον προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό τους. Εντούτοις, πρέπει να εξακριβωθεί όχι τόσο ο προβαλλόμενος γενετήσιος προσανατολισμός των αιτούντων άσυλο αλλά το αν οι ενδιαφερόμενοι απέδειξαν ότι ανήκουν σε συγκεκριμένη κοινωνική ομάδα κατά την έννοια του άρθρου 10, παράγραφος 1, στοιχείο δ', της οδηγίας 2004/83, ή ότι χαρακτηρίζονται ως τέτοια πρόσωπα από τον διώκοντα, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 10, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας.

37 Επιπλέον, κατά τον Staatssecretaris, οι αιτούντες άσυλο σπανίως μόνο μπορούν να αποδεικνύουν την ομοφυλοφιλία τους με άλλο τρόπο πλην των δηλώσεών τους, με αποτέλεσμα, όταν οι δηλώσεις αυτές κρίνονται συνεπείς και ευλογοφανείς και η γενική αξιοπιστία του αιτούντος άσυλο είναι αποδεδειγμένη, η ενδεχόμενη αμφιβολία να πρέπει να αποβαίνει υπέρ των εν λόγω αιτούντων.

38 Κατά τον Staatssecretaris, η εκτίμηση στην οποία αυτός πρέπει να προβεί όσον αφορά την αξιοπιστία των δηλώσεων των αιτούντων άσυλο σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό τους δεν διαφέρει από την πραγματοποιούμενη στο πλαίσιο εξετάσεως των λοιπών λόγων διώξεως. Εντούτοις, η κρατική αυτή αρχή λαμβάνει υπόψη τα ειδικά ζητήματα που συναρτώνται με τις δηλώσεις περί γενετήσιου προσανατολισμού. Συγκεκριμένα, συνιστάται μεταξύ άλλων στους υπαλλήλους οι οποίοι είναι επιφορτισμένοι με τη διεξαγωγή της συνεντεύξεως των αιτούντων άσυλο να μη θέτουν ευθείες ερωτήσεις ως προς τον τρόπο με τον οποίο ο ενδιαφερόμενος αιτών βιώνει τον γενετήσιο προσανατολισμό του. Εκτός αυτού, δεν αποδίδεται καμία σημασία στις εικόνες σεξουαλικών πράξεων τις οποίες προσκομίζουν οι αιτούντες άσυλο ως αποδεικτικά στοιχεία, δεδομένου ότι αυτές αποδεικνύουν απλώς και μόνον την τέλεση τέτοιων πράξεων και όχι τον προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό.

39 Το Raad van State διευκρινίζει ότι ούτε το άρθρο 4 της οδηγίας 2004/83 ούτε οι διατάξεις του Χάρτη των οποίων γίνεται επίκληση επιβάλλουν στον Staatssecretaris την υποχρέωση να θεωρεί αποδεδειγμένο τον προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό των αιτούντων άσυλο βάσει των δηλώσεών τους και μόνον. Επιπλέον, κατά το δικαστήριο αυτό, η εξέταση συνδρομής του λόγου διώξεως λόγω του γενετήσιου προσανατολισμού των αιτούντων άσυλο δεν διαφέρει από την εξέταση συνδρομής των λοιπών λόγων διώξεως.

40 Παρά ταύτα, το Raad van State διερωτάται ως προς τους ενδεχόμενους περιορισμούς που ενδέχεται να επιβάλλουν οι διατάξεις του άρθρου 4 της οδηγίας 2004/83 καθώς και οι διατάξεις των άρθρων 3 και 7 του Χάρτη όσον αφορά τον τρόπο εξακριβώσεως του γενετήσιου προσανατολισμού των αιτούντων άσυλο.

41 Το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η υποβολή ερωτήσεων στους αιτούντες άσυλο ενδέχεται, σε ορισμένο βαθμό, να προσβάλει τα δικαιώματα που κατοχυρώνουν οι εν λόγω διατάξεις του Χάρτη.

42 Κατά το εν λόγω δικαστήριο, ανεξαρτήτως της μεθόδου που χρησιμοποιεί το οικείο κράτος μέλος προς εξακρίβωση του προβαλλόμενου γενετήσιου προσανατολισμού, δεν μπορεί να αποκλειστεί ο κίνδυνος προσβολής των θεμελιωδών δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο που κατοχυρώνουν τα άρθρα 3 και 7 του Χάρτη.

43 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Raad van State αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα, το οποίο έχει πανομοιότυπη διατύπωση σε καθεμία από τις υποθέσεις C-148/13 έως C-150/13:

«Ποιοι περιορισμοί επιβάλλονται από το άρθρο 4 της [οδηγίας 2004/83] και [από τον Χάρτη], ειδικότερα δε από τα άρθρα του 3 και 7, στον τρόπο ελέγχου της αξιοπιστίας δηλώσεων που αφορούν τον γενετήσιο προσανατολισμό του ενδιαφερόμενου, διακρίνονται δε οι περιορισμοί αυτοί από τους ισχύοντες για τον έλεγχο της αξιοπιστίας δηλώσεων περί συνδρομής των λοιπών προβλεπόμενων λόγων διώξεως και, αν ναι, υπό ποια έννοια;»

44 Με απόφαση του Δικαστηρίου της 19ης Απριλίου 2013, αποφασίστηκε η συνεκδίκαση των υποθέσεων C-148/13 έως C-150/13 προς διευκόλυνση της έγγραφης και της προφορικής διαδικασίας και προς έκδοση κοινής αποφάσεως.

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

Προκαταρκτικές παρατηρήσεις

45 Από τις αιτιολογικές σκέψεις 3, 16 και 17 της οδηγίας 2004/83 προκύπτει ότι η Σύμβαση της Γενεύης αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο του διεθνούς νομικού καθεστώτος για την προστασία των προσφύγων και ότι οι διατάξεις της οδηγίας σχετικά με τις προϋποθέσεις χορηγήσεως του καθεστώτος πρόσφυγα, καθώς και σχετικά με το περιεχόμενο του καθεστώτος αυτού θεσπίσθηκαν προκειμένου οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών να καθοδηγούνται κατά την εφαρμογή της Συμβάσεως αυτής, βασιζόμενες σε κοινές έννοιες και κοινά κριτήρια (απόφαση N., C-604/12, EU:C:2014:302, σκέψη 27).

46 Οι διατάξεις της οδηγίας 2004/83 πρέπει, ως εκ τούτου, να ερμηνεύονται υπό το πρίσμα της όλης οικονομίας και του σκοπού της, τηρουμένων της Συμβάσεως της Γενεύης και των κατά το άρθρο 78, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ λοιπών συναφών συμβάσεων. Κατά την ερμηνεία αυτή θα πρέπει επίσης, όπως προκύπτει από την αιτιολογική σκέψη 10 της ως άνω οδηγίας, να γίνονται σεβαστά τα θεμελιώδη δικαιώματα που αναγνωρίζει ο Χάρτης (απόφαση X κ.λπ., C-199/12 έως C-201/12, EU:C:2013:720, σκέψη 40).

47 Εκτός αυτού, υπενθυμίζεται ότι η οδηγία 2004/83 δεν περιλαμβάνει κανόνες διαδικασίας εφαρμοστέους στην εξέταση αιτήσεως παροχής διεθνούς προστασίας ούτε καθορίζει τις διαδικαστικές εγγυήσεις που πρέπει να παρέχονται στους αιτούντες άσυλο. Οι ελάχιστες προδιαγραφές όσον αφορά τις διαδικασίες εξετάσεως των αιτήσεων και τα δικαιώματα των αιτούντων άσυλο τα οποία πρέπει να λαμβάνονται υπόψη στο πλαίσιο εξετάσεως των υποθέσεων των κύριων δικών καθορίζονται βάσει της οδηγίας 2005/85.

Επί του ερωτήματος

48 Με το ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν το άρθρο 4 της οδηγίας 2004/83, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα των διατάξεων του Χάρτη, έχει την έννοια ότι επιβάλλει στις αρμόδιες εθνικές αρχές, οι ενέργειες των οποίων υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο, ορισμένους περιορισμούς στο πλαίσιο εκτιμήσεως των γεγονότων και περιστάσεων που αφορούν τον γενετήσιο προσανατολισμό του αιτούντος άσυλο η αίτηση του οποίου στηρίζεται σε φόβο διώξεως λόγω του προσανατολισμού του αυτού.

49 Συναφώς, επισημαίνεται εκ προοιμίου ότι, αντιθέτως προς τα υποστηριζόμενα από τους αναιρεσείοντες των κύριων δικών, κατά τους οποίους οι αρμόδιες αρχές που είναι υπεύθυνες για την εξέταση αιτήσεως ασύλου στηριζόμενης σε φόβο διώξεως λόγω του γενετήσιου προσανατολισμού του αιτούντος άσυλο οφείλουν να θεωρήσουν τον προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό ως πραγματικό γεγονός που έχει αποδειχθεί αποκλειστικά και μόνον βάσει των δηλώσεων του ενδιαφερόμενου αιτούντος, οι οικείες δηλώσεις δεν μπορούν, λαμβανομένου υπόψη του ιδιαίτερου πλαισίου στο οποίο εντάσσονται οι αιτήσεις ασύλου, παρά να συνιστούν απλώς το σημείο αφετηρίας της διαδικασίας εξετάσεως των κρίσιμων γεγονότων και περιστάσεων την οποία προβλέπει το άρθρο 4 της οδηγίας 2004/83.

50 Συγκεκριμένα, από το ίδιο το γράμμα του άρθρου 4, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας προκύπτει ότι, στο πλαίσιο της εξετάσεως αυτής, τα κράτη μέλη μπορούν να κρίνουν ότι εναπόκειται στον αιτούντα να υποβάλει το συντομότερο δυνατόν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας, το δε ενδιαφερόμενο κράτος αξιολογεί, σε συνεργασία με τον αιτούντα, τα συναφή στοιχεία της αιτήσεώς του.

51 Εκτός αυτού, από το άρθρο 4, παράγραφος 5, της οδηγίας 2004/83 προκύπτει ότι, όταν δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις που απαριθμούνται στα στοιχεία α' έως ε' της διατάξεως αυτής, οι δηλώσεις των αιτούντων άσυλο σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό τους ενδέχεται να χρειάζονται επιβεβαίωση.

52 Επομένως, μολονότι απόκειται στον ίδιο τον αιτούντα να προσδιορίσει τον γενετήσιο προσανατολισμό του, ο οποίος αποτελεί στοιχείο που εμπίπτει στην προσωπική του σφαίρα, εντούτοις, οι αιτήσεις για τη χορήγηση ασύλου οι οποίες αιτιολογούνται από φόβο διώξεως λόγω του προσανατολισμού αυτού, όπως ακριβώς και οι αιτήσεις οι στηριζόμενες σε άλλους λόγους διώξεως, μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο διαδικασίας αξιολογήσεως όπως η προβλεπόμενη στο άρθρο 4 της ίδιας οδηγίας.

53 Ωστόσο, οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι αρμόδιες αρχές προβαίνουν στην αξιολόγηση των δηλώσεων και των εγγράφων ή άλλων αποδείξεων που προσκομίζονται προς στήριξη τέτοιων αιτήσεων πρέπει να είναι σύμφωνες τόσο με τις διατάξεις των οδηγιών 2004/83 και 2005/85 όσο και, όπως προκύπτει, αντιστοίχως, από τις αιτιολογικές σκέψεις 10 και 8 των οδηγιών αυτών, με τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνει ο Χάρτης, στα οποία περιλαμβάνονται το δικαίωμα σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας που προβλέπεται στο άρθρο 1 του Χάρτη, καθώς και το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής που προβλέπεται στο άρθρο 7 του Χάρτη αυτού.

54 Μολονότι οι διατάξεις του άρθρου 4 της οδηγίας 2004/83 έχουν εφαρμογή σε όλες τις αιτήσεις παροχής διεθνούς προστασίας ανεξαρτήτως των λόγων διώξεως των οποίων γίνεται επίκληση προς στήριξη των αιτήσεων αυτών, εντούτοις γεγονός παραμένει ότι οι αρμόδιες αρχές οφείλουν να προσαρμόζουν τις προϋποθέσεις εκτιμήσεως των δηλώσεων και των εγγράφων ή άλλων αποδείξεων ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά κάθε χωριστής κατηγορίας αιτήσεως ασύλου, τούτο δε προς εξασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων που κατοχυρώνει ο Χάρτης.

55 Η κατά το άρθρο 4 της οδηγίας 2004/83 αξιολόγηση των γεγονότων και περιστάσεων πραγματοποιείται, όπως κρίθηκε με τη σκέψη 64 της αποφάσεως M. (C-277/11, EU:C:2012:744), σε δύο αυτοτελή στάδια. Το πρώτο στάδιο αφορά τη διαπίστωση της συνδρομής των πραγματικών περιστατικών που αποδεικνύουν τη βασιμότητα της αιτήσεως, ενώ το δεύτερο στάδιο αφορά τη νομική εκτίμηση των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων, προκειμένου να αποφασισθεί αν πληρούνται, υπό το πρίσμα των πραγματικών περιστατικών της συγκεκριμένης υποθέσεως, οι ουσιαστικές προϋποθέσεις που θέτουν τα άρθρα 9 και 10 ή 15 της οδηγίας 2004/83 για την παροχή διεθνούς προστασίας.

56 Στο πλαίσιο του πρώτου αυτού σταδίου, στο οποίο ακριβώς εντάσσονται τα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου σε καθεμία από τις υποθέσεις των κύριων δικών, μολονότι τα κράτη μέλη μπορούν να θεωρήσουν ότι εναπόκειται συνήθως στον αιτούντα να υποβάλει όλα τα αναγκαία στοιχεία για την τεκμηρίωση της αιτήσεώς του, δεδομένου άλλωστε ότι το πρόσωπο αυτό είναι το καταλληλότερο για να προσκομίσει στοιχεία ικανά να αποδείξουν τον γενετήσιο προσανατολισμό του, εντούτοις, γεγονός παραμένει ότι το οικείο κράτος μέλος οφείλει να συνεργαστεί με τον αιτούντα κατά το στάδιο προσδιορισμού των συναφών στοιχείων της αιτήσεως αυτής, όπως ορίζει το άρθρο 4, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας (βλ., συναφώς, απόφαση M., EU:C:2012:744, σκέψη 65).

57 Επισημαίνεται συναφώς ότι, κατά το άρθρο 4, παράγραφος 3, στοιχείο γ′, της οδηγίας 2004/83, η εν λόγω αξιολόγηση θα πρέπει να γίνεται σε εξατομικευμένη βάση και να συνεκτιμά την ατομική κατάσταση και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος, συμπεριλαμβανομένων παραγόντων όπως το προσωπικό ιστορικό, το φύλο και η ηλικία, ούτως ώστε να εκτιμηθεί εάν, βάσει των εν λόγω περιστάσεων, οι πράξεις στις οποίες έχει ήδη ή θα μπορούσε να εκτεθεί ισοδυναμούν με δίωξη ή σοβαρή βλάβη.

58 Επιπλέον, όπως υπομνήσθηκε με τη σκέψη 51 της παρούσας αποφάσεως, στο πλαίσιο της εξετάσεως που διενεργούν οι αρμόδιες αρχές δυνάμει του άρθρου 4 της εν λόγω οδηγίας, οσάκις ορισμένες πτυχές των δηλώσεων του αιτούντος δεν τεκμηριώνονται με έγγραφα ή άλλες αποδείξεις, οι πτυχές αυτές δεν χρειάζονται επιβεβαίωση, υπό τον όρο ότι πληρούνται οι σωρευτικές προϋποθέσεις του άρθρου 4, παράγραφος 5, στοιχεία α′ έως ε′, της ίδιας οδηγίας.

59 Όσον αφορά τις προϋποθέσεις αξιολογήσεως των δηλώσεων και των εγγράφων και άλλων αποδείξεων που ασκούν επιρροή σε καθεμία από τις υποθέσεις των κύριων δικών, επισημαίνεται ότι, προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, η παρούσα ανάλυση πρέπει να περιοριστεί στο ζήτημα κατά πόσον συνάδουν με τις διατάξεις των οδηγιών 2004/83 και 2005/85 καθώς και με εκείνες του Χάρτη, αφενός, οι έλεγχοι που διενεργούν οι αρμόδιες αρχές μέσω υποβολής ερωτήσεων στηριζόμενων, μεταξύ άλλων, σε στερεότυπα σχετικά με τους ομοφυλόφιλους ή διερευνητικών ερωτήσεων σχετικών με τις σεξουαλικές πρακτικές των αιτούντων άσυλο, καθώς και η δυνατότητα των εν λόγω αρχών να κρίνουν παραδεκτή την υποβολή του ενδιαφερόμενου σε «τεστ» προκειμένου να αποδείξει την ομοφυλοφιλία του και/ή την οικειοθελή εκ μέρους του προσκόμιση βιντεοσκοπημένων λήψεων των ερωτικών του συνευρέσεων και, αφετέρου, η δυνατότητα των αρμόδιων αρχών να κρίνουν αναξιόπιστα τα κρίσιμα στοιχεία, στηριζόμενες αποκλειστικά και μόνο στο γεγονός ότι ο ίδιος αυτός αιτών δεν επικαλέστηκε τον προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό του την πρώτη φορά που του δόθηκε η ευκαιρία να εκθέσει τους λόγους διώξεώς του.

60 Όσον αφορά, πρώτον, την εξέταση μέσω υποβολής ερωτήσεων που αφορούν το ζήτημα αν ο ενδιαφερόμενος αιτών άσυλο μπορεί να κατονομάσει οργανώσεις προαγωγής των δικαιωμάτων των ομοφυλοφίλων και αν γνωρίζει λεπτομερείς πληροφορίες για τις οργανώσεις αυτές, από την κατά τα ανωτέρω πραγματοποιούμενη εξέταση προκύπτει, κατά τον αναιρεσείοντα της υποθέσεως C-150/13, ότι οι αρμόδιες αρχές στηρίζουν τις εκτιμήσεις τους σε στερεοτυπικές αντιλήψεις για τη συμπεριφορά των ομοφυλοφίλων και όχι στην ατομική κατάσταση κάθε συγκεκριμένου αιτούντος άσυλο.

61 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι το άρθρο 4, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/83 επιβάλλει στις αρμόδιες αρχές την υποχρέωση να προβαίνουν στην αξιολόγησή τους συνεκτιμώντας την ατομική κατάσταση και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος και ότι το άρθρο 13, παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας 2005/85 απαιτεί από τις ίδιες αυτές αρχές να διεξάγουν τη συνέντευξη συνεκτιμώντας τις προσωπικές ή γενικές συνθήκες που περιβάλλουν την αίτηση ασύλου.

62 Μολονότι η υποβολή ερωτήσεων που αφορούν στερεοτυπικές αντιλήψεις ενδέχεται να συνιστά χρήσιμο στοιχείο στη διάθεση των αρμόδιων αρχών προκειμένου να προβούν στη σχετική αξιολόγηση, εντούτοις η εκτίμηση των αιτήσεων για την παροχή του καθεστώτος πρόσφυγα η οποία στηρίζεται αποκλειστικά και μόνο σε στερεοτυπικές αντιλήψεις συνδεόμενες με τους ομοφυλόφιλους δεν ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των διατάξεων που μνημονεύονται στην προηγούμενη σκέψη, στο μέτρο που δεν παρέχει στις εν λόγω αρχές τη δυνατότητα να λάβουν υπόψη την ατομική κατάσταση του οικείου αιτούντος άσυλο.

63 Επομένως, η αδυναμία ενός αιτούντος άσυλο να απαντήσει σε τέτοιου είδους ερωτήσεις δεν μπορεί να συνιστά αφ' εαυτής επαρκή λόγο για να συναχθεί η αναξιοπιστία του αιτούντος, στο μέτρο που η προσέγγιση αυτή είναι αντίθετη προς τις απαιτήσεις του άρθρου 4, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/83 καθώς και του άρθρου 13, παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας 2005/85.

64 Δεύτερον, μολονότι οι εθνικές αρχές βασίμως προβαίνουν, κατά περίπτωση, σε υποβολή ερωτήσεων προκειμένου να εκτιμήσουν τα γεγονότα και τις περιστάσεις σχετικά με τον προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό των αιτούντων άσυλο, εντούτοις οι ερωτήσεις που αφορούν τις λεπτομέρειες των σεξουαλικών πρακτικών του οικείου αιτούντος άσυλο προσβάλλουν τα θεμελιώδη δικαιώματα που κατοχυρώνει ο Χάρτης και, ειδικότερα, το δικαίωμα σεβασμού της ιδιωτικής και οικογενειακής ζωής που προβλέπει το άρθρο του 7.

65 Όσον αφορά, τρίτον, τη δυνατότητα των εθνικών αρχών να κρίνουν παραδεκτή, όπως πρότειναν ορισμένοι αναιρεσείοντες των κύριων δικών, την τέλεση ομοφυλοφιλικών πράξεων, την ενδεχόμενη υποβολή τους σε «τεστ» προκειμένου να αποδείξουν την ομοφυλοφιλία τους ή ακόμη την οικειοθελή εκ μέρους τους προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων όπως είναι οι βιντεοσκοπημένες λήψεις των ερωτικών τους συνευρέσεων, υπογραμμίζεται ότι, πλην του ότι τα εν λόγω στοιχεία δεν έχουν κατ' ανάγκη αποδεικτική αξία, ενδέχεται περαιτέρω να συνεπάγονται και προσβολή της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ο σεβασμός της οποίας κατοχυρώνεται από το άρθρο 1 του Χάρτη.

66 Επιπλέον, αν θεωρηθεί ότι επιτρέπεται ή κρίνεται παραδεκτή η χρήση τέτοιου είδους αποδείξεων, τούτο θα αποτελέσει κίνητρο και για άλλους αιτούντες και θα ισοδυναμεί, de facto, με εξαναγκασμό των προσώπων αυτών να προσφύγουν στη χρήση τέτοιων αποδεικτικών στοιχείων.

67 Τέταρτον, όσον αφορά τη δυνατότητα των αρμόδιων αρχών να κρίνουν αναξιόπιστα τα κρίσιμα στοιχεία, μεταξύ άλλων, στις περιπτώσεις κατά τις οποίες ο αιτών δεν επικαλέστηκε τον προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό του την πρώτη φορά που του δόθηκε η ευκαιρία να εκθέσει τους λόγους διώξεώς του, επισημαίνονται τα ακόλουθα.

68 Από τις διατάξεις του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/83 προκύπτει ότι τα κράτη μέλη μπορούν να κρίνουν ότι εναπόκειται στον αιτούντα να υποβάλει το «συντομότερο δυνατόν» όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της αιτήσεώς του για την παροχή διεθνούς προστασίας.

69 Παρά ταύτα, λαμβανομένου υπόψη του ευαίσθητου χαρακτήρα των ζητημάτων που αφορούν την προσωπική σφαίρα ενός προσώπου και, ειδικότερα, τη σεξουαλικότητά του, δεν μπορεί να κριθεί αναξιόπιστη η δήλωση του προσώπου αυτού σχετικά με τον γενετήσιο προσανατολισμό του αποκλειστικά και μόνο λόγω του γεγονότος ότι, εξαιτίας της διστακτικότητάς του να αποκαλύψει προσωπικές πτυχές της ζωής του, δεν δήλωσε εξαρχής την ομοφυλοφιλία του.

70 Εκτός αυτού, παρατηρείται ότι η υποχρέωση που επιβάλλει στους αιτούντες το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 2004/83 να υποβάλουν όλα τα στοιχεία που απαιτούνται για την τεκμηρίωση της αιτήσεως διεθνούς προστασίας «το συντομότερο δυνατόν» μετριάζεται από την υποχρέωση που επιβάλλεται στις αρμόδιες αρχές, δυνάμει του άρθρου 13, παράγραφος 3, στοιχείο α′, της οδηγίας 2005/85 και του άρθρου 4, παράγραφος 3, της οδηγίας 2004/83, να διεξάγουν τις συνεντεύξεις συνεκτιμώντας τις προσωπικές ή γενικές συνθήκες που περιβάλλουν την αίτηση, συμπεριλαμβανομένης της ευαισθησίας του αιτούντος, και να πραγματοποιούν την εκτίμησή τους σε εξατομικευμένη βάση, λαμβάνοντας υπόψη την ατομική κατάσταση και τις προσωπικές περιστάσεις του αιτούντος.

71 Επομένως, η διαπίστωση ότι ο αιτών άσυλο είναι αναξιόπιστος η οποία στηρίζεται αποκλειστικά και μόνο στον λόγο ότι το πρόσωπο αυτό δεν αποκάλυψε τον γενετήσιο προσανατολισμό του την πρώτη φορά που του δόθηκε η ευκαιρία να εκθέσει τους λόγους διώξεώς του είναι αντίθετη προς την απαίτηση περί της οποίας γίνεται λόγος στην προηγούμενη σκέψη.

72 Κατόπιν των προεκτεθέντων, η απάντηση που πρέπει να δοθεί στο ερώτημα που υποβλήθηκε σε καθεμία από τις υποθέσεις C-148/13 έως C-150/13 είναι η εξής:

— Το άρθρο 4, παράγραφος 3, στοιχείο γ′, της οδηγίας 2004/83 και το άρθρο 13, παράγραφος 3, στοιχείο α′, της οδηγίας 2005/85 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε πρακτική κατά την οποία οι αρμόδιες εθνικές αρχές, οι ενέργειες των οποίων υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο, στο πλαίσιο εκτιμήσεως των γεγονότων και περιστάσεων που αφορούν τον γενετήσιο προσανατολισμό του αιτούντος άσυλο η αίτηση του οποίου στηρίζεται σε φόβο διώξεως λόγω του προσανατολισμού του αυτού, προβαίνουν στην αξιολόγηση των δηλώσεων και των εγγράφων ή άλλων αποδείξεων που προσκομίζονται προς στήριξη τέτοιων αιτήσεων μέσω υποβολής ερωτήσεων βασιζόμενων αποκλειστικά και μόνο σε στερεοτυπικές αντιλήψεις για τους ομοφυλόφιλους.

— Το άρθρο 4 της οδηγίας 2004/83, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 7 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε πρακτική κατά την οποία οι αρμόδιες εθνικές αρχές, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως αυτής, προβαίνουν σε υποβολή διερευνητικών ερωτήσεων σχετικά με τις σεξουαλικές πρακτικές του αιτούντος άσυλο.

— Το άρθρο 4 της οδηγίας 2004/83, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 1 του Χάρτη, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε πρακτική κατά την οποία οι αρμόδιες εθνικές αρχές, στο πλαίσιο της εν λόγω εκτιμήσεως, κρίνουν παραδεκτά αποδεικτικά στοιχεία όπως είναι η τέλεση ομοφυλοφιλικών πράξεων από τον αιτούντα άσυλο, η υποβολή του σε «τεστ» προκειμένου να αποδείξει την ομοφυλοφιλία του ή ακόμα οι εκ μέρους του προσκομιζόμενες βιντεοσκοπημένες λήψεις τέτοιων πράξεων.

— Το άρθρο 4, παράγραφος 3, της οδηγίας 2004/83 και το άρθρο 13, παράγραφος 3, στοιχείο α′, της οδηγίας 2005/85 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε πρακτική κατά την οποία οι αρμόδιες εθνικές αρχές, στο πλαίσιο της ίδιας εκτιμήσεως, κρίνουν αναξιόπιστες τις δηλώσεις του αιτούντος άσυλο στηριζόμενες αποκλειστικά και μόνο στον λόγο ότι ο αιτών δεν επικαλέστηκε τον προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό του την πρώτη φορά που του δόθηκε η ευκαιρία να εκθέσει τους λόγους διώξεώς του.

Επί των δικαστικών εξόδων

73 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους των κύριων δικών τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (τμήμα μείζονος συνθέσεως) αποφαίνεται:

Το άρθρο 4, παράγραφος 3, στοιχείο γ', της οδηγίας 2004/83/ΕΚ του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για θέσπιση ελάχιστων απαιτήσεων για την αναγνώριση και το καθεστώς των υπηκόων τρίτων χωρών ή των απάτριδων ως προσφύγων ή ως προσώπων που χρήζουν διεθνούς προστασίας για άλλους λόγους, καθώς και το άρθρο 13, παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας 2005/85/ΕΚ του Συμβουλίου, της 1ης Δεκεμβρίου 2005, σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα, έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε πρακτική κατά την οποία οι αρμόδιες εθνικές αρχές, οι ενέργειες των οποίων υπόκεινται σε δικαστικό έλεγχο, στο πλαίσιο εκτιμήσεως των γεγονότων και περιστάσεων που αφορούν τον γενετήσιο προσανατολισμό του αιτούντος άσυλο η αίτηση του οποίου στηρίζεται σε φόβο διώξεως λόγω του προσανατολισμού του αυτού, προβαίνουν στην αξιολόγηση των δηλώσεων και των εγγράφων ή άλλων αποδείξεων που προσκομίζονται προς στήριξη τέτοιων αιτήσεων μέσω υποβολής ερωτήσεων βασιζόμενων αποκλειστικά και μόνο σε στερεοτυπικές αντιλήψεις για τους ομοφυλόφιλους.

Το άρθρο 4 της οδηγίας 2004/83, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 7 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε πρακτική κατά την οποία οι αρμόδιες εθνικές αρχές, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως αυτής, προβαίνουν σε υποβολή διερευνητικών ερωτήσεων σχετικά με τις σεξουαλικές πρακτικές του αιτούντος άσυλο.

Το άρθρο 4 της οδηγίας 2004/83, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 1 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, έχει την έννοια ότι αντιτίθεται σε πρακτική κατά την οποία οι αρμόδιες εθνικές αρχές, στο πλαίσιο της εν λόγω εκτιμήσεως, κρίνουν παραδεκτά αποδεικτικά στοιχεία όπως είναι η τέλεση ομοφυλοφιλικών πράξεων από τον αιτούντα άσυλο, η υποβολή του σε «τεστ» προκειμένου να αποδείξει την ομοφυλοφιλία του ή ακόμα οι εκ μέρους του προσκομιζόμενες βιντεοσκοπημένες λήψεις τέτοιων πράξεων.

Το άρθρο 4, παράγραφος 3, της οδηγίας 2004/83 και το άρθρο 13, παράγραφος 3, στοιχείο α', της οδηγίας 2005/85 έχουν την έννοια ότι αντιτίθενται σε πρακτική κατά την οποία οι αρμόδιες εθνικές αρχές, στο πλαίσιο της ίδιας εκτιμήσεως, κρίνουν αναξιόπιστες τις δηλώσεις του αιτούντος άσυλο στηριζόμενες αποκλειστικά και μόνο στον λόγο ότι ο αιτών δεν επικαλέστηκε τον προβαλλόμενο γενετήσιο προσανατολισμό του την πρώτη φορά που του δόθηκε η ευκαιρία να εκθέσει τους λόγους διώξεώς του.

(υπογραφές)